

Okul Paydaşlarının Tasarım Beceri Atölyelerine Yönelik Beklentilerine Dayalı Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Filiz GÜLHAN¹

Özet

Tasarım Beceri Atölyeleri (TBA) Millî Eğitim Bakanlığının yayımladığı 2023 Vizyon Belgesinde yer alan bir uygulamadır. Yapararak-yaşayarak öğrenme ve üretim vurgusuyla bilim, sanat, spor, kültür, yaşam alanlarındaki atölyelerle bütüncül bir gelişim sağlanması hedeflenmektedir. Uygulama 2018-2019 eğitim-öğretim yılında pilot uygulama olarak başlamıştır. Bu araştırmada henüz atölyeler kurulmadan önce İstanbul'da üç pilot okuldaki paydaşların (okul yöneticisi, öğretmen, öğrenci ve veli) Tasarım Beceri Atölyelerinden beklentilerine dayalı görüşleri incelenmiştir. Açık uçlu ve kapalı uçlu sorulardan oluşan anketler 9 okul yöneticisi, 94 öğretmen, 1439 öğrenci ve 1123 veli tarafından cevaplandırılmıştır. Tarama modelindeki araştırmadaki veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, TBA'nın genel anlamda olumlu karşılandığını TBA uygulamalarının tüm paydaşlarca umutla karşılandığını ve önemli beklentilerin olduğu göstermiştir. TBA'nın oluşturabileceği riskler hakkında en kaygılı olan grubun öğretmenler olduğu, okul idarecilerinin ise TBA uygulamalarına yönelik olarak en olumlu düşünen grup olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin okullarında TBA kurulmasından oldukça memnun oldukları, velilerin ise çocuklarının TBA çalışmalarından fayda göreceğini düşündükleri sonucuna varılmıştır. Araştırmanın sonuçları ışığında önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tasarım Beceri Atölyeleri, Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı 2023 Vizyon Belgesi, paydaş, anket, görüş.

Evaluation of School Stakeholders' Opinions Based on Their Expectations About Design- Skill Workshops

Abstract

Design-Skill Workshops is an application included in the 2023 Vision Document published by the Ministry of National Education-Turkey. With the emphasis on learning by doing and living and production, it is aimed to achieve a holistic development with workshops in science, art, sports, culture and life. The application started as a pilot application in the 2018-2019 academic year. In this research, before the workshops were established, the opinions of the school stakeholders from the Design-Skill Workshops in three pilot schools in Istanbul were examined. The questionnaires consisted of open-ended and closed-ended questions were answered by 9 school administrators, 94 teachers, 1439 students and 1123 parents. The data in the research in the survey model were analyzed descriptively. As a result of the findings obtained, it has been shown that Design-Skill Workshops is generally welcomed and that Design-Skill Workshops applications are welcomed by stakeholders and that there are important expectations. It has been concluded that teachers are the most concerned group about the risks that

¹ Dr, MEB. E-posta: flzgulhan@gmail.com, Orcid: 0000-0002-7915-6299.

Design-Skill Workshops can pose, and school administrators are the group that thinks most positively about Design-Skill Workshops practices. It was concluded that the students were very satisfied with the establishment of Design-Skill Workshops in their schools, and that the parents thought their children would benefit from the Design-Skill Workshops studies. The recommendations were made in the light of the results of the study.

Key Words: Design-Skill Workshops, Turkey Ministry of National Education (MoNE) 2023 Vision Document, stakeholder, survey, opinion.

Giriş

Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı, Ekim 2018’de “Mutlu Çocuklar Güçlü Türkiye 2023 Eğitim Vizyonu” adlı, beş yıllık hedefler ve planlamaların olduğu belge yayımlamıştır. Bu belgede yer alan uygulamalardan biri de Tasarım Beceri Atölyeleridir. Tüm okullarda kurulması hedeflenen Tasarım Beceri Atölyeleri ile “çocukların ilgi, yetenek ve mizaçlarına yönelik gelişimlerinin sağlanması” hedeflenmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Yine aynı başlık altında “derslerde derinleştirme, kişiselleştirme ve uygulamaya zaman ayrılması ile müfredatların bütüncül, modüler ve yetenek kümeleriyle ilişkilendirilmiş biçimde ele alınacağı” belirtilmektedir (MEB, 2018). Tasarım Beceri Atölyeleri eğitsel olarak İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Jean Piaget, Loris Malaguzzi, Reggio Emilia, Seymour Papert gibi eğitim düşünürlerinin üretimi, tasarımı, yapmayı önemseyen yaklaşımlarını desteklemektedir (MEB, 2021). Tasarım Beceri Atölyeleri amaçları bakımından yaparak-yaşayarak öğrenme, deneyimsel öğrenme, tasarım odaklı düşünme, disiplinler arası yaklaşımlar (STEM/STEAM eğitimi) gibi bütüncül ve somut çalışmaların ortaya konulacağı temeller üzerine şekillenmektedir. Tasarım odaklı düşünme; gözleme ve anlama, sorunu tanımlama, fikri genişletme, prototip oluşturma, test etme-yineleme basamaklarının izlenmesiyle üstbilişsel becerilerin gelişimini sağlar (Scheer, Noweski ve Meinel, 2012). Tasarım odaklı düşünme analitik düşünme ve sezgisel düşünmenin kesişim noktasını oluşturur (Henriksen, 2017). STEM (fen, teknoloji, mühendislik, matematik) eğitimi özellikle fen sınıflarına mühendislik tasarım süreci vurgusuyla giriş yapmıştır (Bequette ve Bequette, 2012). STEAM (fen, teknoloji, mühendislik, matematik, sanat) eğitimi, bilim ve sanatın arasındaki örtüşmeleri ve yaratıcı düşüncenin disiplinler arası doğaya sahip olduğu fikrine dayanmaktadır (Tsurusaki, Tzou, Conner, Guthrie, 2017). Tasarım Beceri Atölyeleri tüm bu çağdaş yaklaşımların bir nevi bütüncül yapısını ifade ederek, bir öğrenme dönüşümüne yol açacak biçimdeki kurguyu içerir (Gülhan, 2021).

2023 Eğitim Vizyonunda Tasarım Beceri Atölyeleri vurgusu ve mesleki-tekniğe verilen önem, öğrencilerdeki üretim becerisinin gelişimi amacını göstermektedir (Erdem, 2019). Öcal ve İşcan (2020) Atatürk’ün John Dewey’e hazırlattığı Türkiye Maarifi Hakkında Rapor ile MEB 2023 Eğitim Vizyonu Belgesini karşılaştırdıklarında öğrenenin merkezde olduğu ve

yaparak-yaşayarak öğrenme vurgusunun her iki belgede de yer aldığını tespit etmişlerdir. Bu açıdan bakıldığında 2023 Vizyon Belgesinin ve içerisinde yer alan Tasarım Beceri Atölyelerinin Türk eğitim tarihimizdeki uygulamalarla köklendiği ve gelişme arzusu içerdiği yorumuna ulaşılabilmektedir.

Tasarım Beceri Atölyelerinin Bakanlıkça belirlenen kurgusunda Temel Eğitim düzeyindeki Bilim alanında FeTeMM Atölyesi ve Yazılım-Tasarım Atölyesi; Sanat alanında Görsel Sanatlar Atölyesi, Ahşap-Metal Atölyesi ve Müzik Atölyesi; Kültür alanında Drama ve Eleştirel Düşünce Atölyesi; Yaşam alanında Yaşam Becerileri Atölyesi, Tabiat ve Hayvan Bakımı Atölyesi; Spor alanında Salon Sporları, Açık Hava Sporları yer almaktadır. Bu atölye türlerinin birbirleriyle etkileşimli, derslere entegre biçimde ele alınarak etkin uygulamaların gerçekleştirilmesi durumunda uygulama odaklı eğitim açısından önemli bir kilometre taşı olacağı ön görülebilmektedir.

Bu araştırmanın amacı, İstanbul'da Tasarım-Beceri Atölyeleri (TBA) pilot okullarındaki paydaşların, atölye çalışmalarına yönelik ön görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada Tasarım Beceri Atölyeleri hakkındaki genel görüşlerin okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve veliler nezdinde ortaya çıkarılması ve yapılacak çalışmalara rehberlik edilmesi hedeflenmiştir. Böylece paydaşların TBA'larda yapılacak çalışmalarla ilgili beklentileri ve algıları ortaya çıkarılmış olacaktır. Çalışma sonuçları, TBA uygulamalarının beklentiler yönünde şekillenmesi için yol gösterici olacaktır. Araştırma Tasarım Beceri Atölyelerine yönelik alan yazının henüz kısıtlı sayıda olmasından ötürü önem taşımaktadır. Alan yazında 2023 Vizyon Belgesine yönelik genel görüş tespit etmeye yönelik araştırmaların içerisinde belgede yer alan birçok uygulama değerlendirilirken Tasarım Beceri Atölyelerine yönelik değerlendirmeler de bulunmaktadır (Akkaya, 2020; Duran ve Kurt, 2019; Solak ve Karataş, 2020). Fakat özellikle Tasarım Beceri Atölyelerine yönelik çalışmalar sınırlı sayıda ve yalnızca öğretmen görüşleri (Güleş ve Kılınç, 2020; Gündoğan ve Can, 2020) ve yönetici görüşleri (Akıllı, Yıldız, Ateş ve Ateş, 2020) üzerinedir. Bu araştırmada, daha önceki araştırmalarda değinilmeyen okul paydaşları olan öğrenciler ve veliler üzerine de incelemeler yapılarak kapsamlı bir görüş oluşturulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın ana problemi, "Okul paydaşlarının (okul yöneticisi, öğretmen, öğrenci, veli) Tasarım Beceri Atölyelerine yönelik beklentilerine dayalı görüşleri nasıldır?" sorusudur. Araştırmanın amacına dayalı olarak alt problemleri ise şu şekilde belirlenmiştir:

1. Okul yöneticilerinin Tasarım Beceri Atölyelerine yönelik beklentilerine dayalı görüşleri nasıldır?

2. Öğretmenlerin Tasarım Beceri Atölyelerine yönelik beklentilerine dayalı görüşleri nasıldır?
3. Öğrencilerin Tasarım Beceri Atölyelerine yönelik beklentilerine dayalı görüşleri nasıldır?
4. Velilerin Tasarım Beceri Atölyelerine yönelik beklentilerine dayalı görüşleri nasıldır?

Yöntem

Araştırmada katılımcıların görüşlerinin belirlenmesi amacıyla tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, mevcut durumu tespit etmek amacıyla yapılan ve verilerin anketler yoluyla toplandığı yöntemdir (Çepni, 2010). Konuyla ilgili, araştırmacı tarafından hazırlanan anketlerle tüm paydaşların görüşleri alınmıştır.

Çalışma Grubu

İstanbul'daki üç pilot okuldaki paydaşlar, çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılının Şubat ayında gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubundaki okullara ait demografik veriler Tablo 1'de sunulmuştur. Çeşitlilik arz etmesi açısından okullardan biri ilkokul, biri ortaokul, biri ise imam hatip ortaokuludur. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme, probleme taraf olan bireylerin çeşitliliğini yansıtmak üzere kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Okullar İstanbul'un farklı ilçelerinde ve farklı kademelerinde, Tasarım Beceri Atölyelerinin bilim, sanat, spor, kültür, yaşam alanlarına yönelik atölye kurulumlarını yeni gerçekleştiren ve atölyeleri kullanmaya henüz başlamamış okullardır. Okulların ismi etik açıdan gizli tutulmuştur.

Tablo 1. Çalışma Grubundaki Okullara Ait Demografik Veriler

Çalışma Grubundaki Okullar	Okul yöneticisi sayısı	Öğretmen sayısı	Öğrenci sayısı
İlkokul	3	36	829
Ortaokul	3	38	551
İmam Hatip Ortaokulu	3	37	640
Toplam	9	111	2020

Anket katılımcıların tamamının erişimine açık biçimde Google Formlar üzerinden gönderilmiş, ankete katılım yüzdeleri Tablo 2’de verilmiştir. Okul yöneticilerinin tamamı, öğretmen ve öğrencilerin büyük çoğunluğu, velilerin ise yarısına yakını ankete katılım sağlamıştır.

Tablo 2. Tüm Okullardaki Anket Katılımcılarının Sayısı ve Oranı

	Yönetici sayısı (müdür ve yardımcıları)	Öğretmen sayısı	Öğrenci sayısı	Veli sayısı
Okullardaki toplam mevcut	9	111	2020	2020
Anket katılımcı sayısı	9	94	1439	1123
Ankete katılım oranı	%100	%85	%71	%56

Veri Toplama Araçları

Araştırmada araştırmacı tarafından hazırlanan anketler kullanılmıştır. Anketlerin ilk kısmında okul bilgisi, kişisel bilgiler (öğrenci ve veliler için sınıf düzeyi, öğretmenler için kıdem yılı vb.), atölye çalışmalarına yönelik açık uçlu sorular ve atölye çalışmalarına yönelik 5’li likert tipindeki kapalı uçlu anket soruları yer almıştır. Anketler açık uçlu ve kapalı uçlu sorular içermektedir. Kapalı uçlu sorularla daha çok niceliğe dayalı veri elde edilmesinin yanında açık uçlu sorularla daha derinlemesine veri elde edilmeye çalışılarak birbirini desteklemeleri amaçlanmıştır.

Kapalı uçlu sorular; paydaşların TBA’lara yönelik beklentilerine dayalı görüşlerinin incelenmesine yöneliktir. Anketin kapalı uçlu soruları paydaşlara göre farklı sayılarda ve karşılaştırmayı kolaylaştıracak biçimde mümkün olduğunca benzer sorular içermektedir. Yönetici anketi ve Öğretmen anketi 20 kapalı uçlu sorudan oluşurken, öğrenci ve veli anketleri 15 kapalı uçlu sorudan oluşmaktadır. Ölçme güvenirliğinin artırılması amacıyla her anketin sonundaki 4 soru olumsuz ifade içeren madde olarak hazırlanmıştır. Anketlerin güvenirliği için Cronbach Alpha katsayıları hesaplanmıştır. Yönetici anketinin güvenirliği 0.982; öğretmen anketinin güvenirliği 0.947; öğrenci anketinin güvenirliği 0.938; veli anketinin güvenirliği 0.951 olarak bulunmuş ve testlerin yüksek düzeyde güvenilir olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Açık uçlu sorular; okullarında daha önce atölye çalışması olup olmadığı, atölyelerin okullara ve öğrencilere katkılarının neler olabileceği, atölyelerin okullara ve öğrenciler üzerindeki olası olumsuz etkilerinin neler olabileceği üzerinedir. Sorular paydaşlara yönelik ifade değişiklikleri de içeren biçimde temel olarak şu şekildedir:

Okul yöneticisi ve öğretmenlere yönelik anketteki açık uçlu sorular;

“Daha önce atölye çalışmaları yaptınız mı?”,

“Tasarım Beceri Atölyelerinin okulunuza ne gibi katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz?”,

“Tasarım Beceri Atölyelerinin okulunuzda ne gibi problemlere/risklere yol açacağını düşünüyorsunuz?”,

“Tasarım Beceri Atölyelerinin öğrenciler üzerindeki olumlu etkilerinin neler olacağını düşünüyorsunuz?”,

“Tasarım Beceri Atölyelerinin öğrenciler üzerindeki olumsuz/risk oluşturabilecek etkilerinin neler olacağını düşünüyorsunuz?” sorularıdır.

Öğrencilere yönelik anketteki açık uçlu sorular;

“Daha önce atölye çalışması yapmış mıydınız?”,

“Tasarım Beceri Atölyelerinin üzerinizdeki olumlu etkilerinin neler olacağını düşünüyorsunuz?”,

“Tasarım Beceri Atölyelerinin üzerinizdeki olumsuz/risk oluşturabilecek etkilerinin neler olacağını düşünüyorsunuz?” sorularıdır.

Velilere yönelik anketteki açık uçlu sorular;

“Çocuğunuz daha önce atölye çalışması yapmış mıydı?”,

“Tasarım Beceri Atölyelerinin çocuğunuzun üzerindeki olumlu etkilerinin neler olacağını düşünüyorsunuz?”,

“Tasarım Beceri Atölyelerinin çocuğunuzun üzerindeki olumsuz/risk oluşturabilecek etkilerinin neler olacağını düşünüyorsunuz?” sorularıdır.

Anketler okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve veliler için ayrı versiyonlar halinde hazırlanmış; Google Formlar aracılığıyla oluşturulan bağlantılarla çevrim içi hale getirilmiştir. Anketlerin doldurulması için iki hafta süre verilmiş, okul yöneticileri tarafından paydaşlara iletilmiş ve ankete katılmaları konusunda birkaç kez hatırlatma yapılmıştır. Anketlerin erişime kapatılmasının ardından veriler betimsel istatistik yöntemleriyle analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi

Kapalı uçlu sorulara yönelik betimsel istatistik için bilgisayar programı kullanılmış; frekans (f), yüzde (%), ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (ss) değerleri belirlenmiştir. Likert tipindeki anketin

verileri “kesinlikle katılmıyorum” 1, “kesinlikle katılıyorum” 5 puan olacak şekilde kodlanmıştır. Anketin olumsuz ifade içeren maddeleri ise ters kodlanarak puanlanmıştır.

Açık uçlu sorulara yönelik betimsel analizde oluşturulan çerçeveye göre veriler işlenmiş, bulgular tanımlanarak yorumlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Betimsel analizin çerçevesi oluşturulurken verilerin düzenleneceği ve sunulacağı temalar belirlenmiş, kapalı uçlu sorulardaki maddeler ile açık uçlu soruların maddelerinin bağlantılı olması sağlanmaya çalışılmıştır. Veri düzenlemesi ve sunumunda paydaşların kendi içindeki değerlendirmesi yapıldıktan sonra ortaklık içeren maddeler açısından karşılaştırmalara tabi tutulmaları sağlanmıştır. Açık uçlu sorulara verilen cevaplar, kapalı uçlu soruları destekler biçimde ve görüşlerin objektif biçimde yansıtılması için doğrudan alıntılarla sunulmuştur.

Bulguların sunumunda öncelikle tüm paydaşların anketlerindeki açık uçlu ve kapalı uçlu soruların değerlendirmesi yapılmıştır. Paydaşların görüşlerinin karşılaştırılmasında ise ancak ortak özne içeren ve dört paydaş grubuna birden sorulmuş olan maddelere yer verilmiştir. Örneğin “TBA çalışmaları okulumuzun öğretim kalitesini arttıracaktır.” maddesi yalnızca okul yöneticisi ve öğretmen anketlerinde yer alan bir maddedir. “TBA çalışmalarından fayda görme” ile ilgili madde okul yöneticilerine ve öğretmenlere “okulumuzun fayda görmesi” biçiminde sorulurken öğrencilere “benim fayda görmem” ve velilere “çocuğumun fayda görmesi” biçiminde öznesi tamamen farklı yönde olacak şekilde sorulmuştur. Bu nedenle paydaşlar arasındaki görüşlerin karşılaştırılmasında anket maddeleri birebir aynı olmadığından, ortak özne içermeyen ve dört paydaş grubunda da sorulma durumu birer kriter olarak belirlenmiştir. Bu kriterlere göre paydaşlar arasında karşılaştırma yapılan maddelere ait sonuçlar Sonuç ve Tartışma bölümünde belirtilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde okul paydaşları olarak alınan 4 katılımcı grubunun verileri ayrı ayrı bulgular olarak verilmiştir.

1. Okul Yöneticileri Anketinden Elde Edilen Bulgular

Katılımcıların %66,7’si okullarında daha önce atölye çalışması yapmadıklarını belirtmiştir. Atölye çalışması yapanlar ise, bilişim teknolojileri dersine ve dramaya yönelik çalışmalar yaptıklarını ifade etmişlerdir.

TBA'nın okullarına sağlayacağı katkılar hakkında ifade ettikleri cümleler incelendiğinde “yaparak-yaşayarak öğrenme” vurgusuyla okulun başarısının artacağına yönelik düşünceler dikkat çekmektedir. Örnek ifadelerden bazıları şöyledir:

“Öğrenciler okulda kurulacak atölyeler sayesinde ilgilerine göre kendi becerileri doğrultusunda yetiştirme imkanına kavuşacak etüt merkezi kurs ve benzeri yardımcı eğitim kuruluşlarına ihtiyaç kalmadan kendilerini gerçekleştirebilecektir. Okul öğrencinin kaçacağı mekân değil okuldan ayrılmayacağı bir mekân haline gelmiş olacak. Farklı kurumlara ihtiyaç duyulmayacağı için kendi öğrencimizin başarısını okul olarak ölçebileceğimiz elde ettiğimiz çıktılarla topluma hangi insan profilini yetiştirdiğimiz görülecektir. Bu yüzden okulun eğitime ve topluma direkt katkısının ne kadar yansıdığını öğrenebileceğiz.”

“Okulumuza dinamizm ve canlılık katacaktır. Okulumuzun başarı algısına, vizyon ve misyonunu gerçekleştirmede teorik bilgilerin pratiğe yansımada faydası olacaktır. Öğrencilerimizin gerçek hayatta ve mesleki becerilerde duyarlılık oluşturacaktır. Öğretmenlerimizin branşlarıyla bilgileri somutlaştırmada destekleyici bir unsur taşıyacaktır. Disiplinler arası eş güdüm ve ortak ürün çıkarma imkânı sağlayacaktır.”

TBA'nın okullarında problem/risk oluşturup oluşturmayacağına yönelik soruya verilen yanıtlar incelendiğinde 4 (%44) katılımcının herhangi bir risk olacağını düşünmediği görülmüştür. Diğer 5 (%56) katılımcı ise iş güvenliğine yönelik sorunlara dikkat çekmişlerdir. Olumsuz yönlere dikkat çeken katılımcıların ifadeleri şu şekildedir:

“Kalabalık gruplarla yapıldığı zaman atölyenin işlevini yitirme ve sürecin iyi yönetilmediğinde sınıf yönetimi konusunda çeşitli sorunlara açması, ileriki dönemlerde malzeme temini konusunda mali yetersizlik problemleri oluşabilir.”

“Öğrencilerimizin sınıf içi kontrolü göreceli olarak güçleşebilir, malzemelerin, alet ve donatım malzemelerimizin korunması ve iş sağlığı ihlallerinde küçük de olsa kazalara yol açma riski bulunmaktadır.”

TBA'nın öğrenciler üzerindeki olumlu etkilerine yönelik yanıtlarda 5 (%56) katılımcının “öğrencilerin okulu daha çok sevmesi ve okulla ilgili motivasyonlarının artacağı” yönündeki görüşleri ağırlık kazanmaktadır. Katılımcılardan bazılarının ifadeleri şu şekildedir:

“Öğrencilerimizin okula, derse ve öğretmenine bağlılığı artacak ve okul fobisinin önüne geçilebilecektir. Ders ve etkinliklerde ürün ortaya çıkarmak özgüveni arttıracaktır.”

“Çocukların okula seyerek ve isteyerek gelececeklerini düşünüyorum.”

TBA'nın öğrenciler üzerindeki olumsuz etkileriyle ilgili yanıtlar incelendiğinde 7 (%77) katılımcı bir olumsuzluk olacağını düşünmediğini belirtirken, 1 (%11) katılımcı iş güvenliği probleminden bahsetmiş, 1 (%11) katılımcı ise müfredatla ilgili zaman kaygısının olabileceğini belirtmiştir. Bu katılımcının ifadesi şu şekildedir:

“Müfredatın üretim aşaması olan atölyeler amacından çıkıp kurs etkinliği belirli meslekler yönelik yetenek gelişimi çalışmalarına yönelmesi, atölyelerde yapılan çalışmaların çeşitlendirilememesi, derslerin işlenmesinin çoğunluğunun atölyelere kayması, öğretmenlerin müfredattan kopması ve genel kültür-genel yetenek derslerindeki kazanımları asgari düzeye indirerek atölyede ürün ortaya koymaya çalışması için zamanı yönetememesi öğrencilerin üzerinde baskı oluşturabilir.”

Tablo 3’te kapalı uçlu anket maddeleri, anketteki ifadelerle katılım derecelerini belirten kişi sayısı (frekans), yüzdeleri (%), ortalama değerleri ($\bar{x}$) ve standart sapma (ss) değerleri gösterilmiştir.

Tablo 3. Okul Yöneticileri Anketine Verilen Yanıtlara Ait Betimsel Analiz Sonuçları

Okul Yöneticileri Anketi Maddeleri	Frekans/yüzde	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	$\bar{x}$	ss
Okulumuzun TBA çalışmalarından fayda göreceğini düşünüyorum.	F 1 % 11.1					8 88.9	4.55	1.33
Okulumuzun TBA çalışmalarında fark yaratacağını düşünüyorum.	F 1 % 11.1					8 88.9	4.55	1.33
TBA çalışmalarının öğrencilerimizin akademik başarısını arttıracacağını düşünüyorum.	F 1 % 11.1				1 11.1	7 77.8	4.44	1.33
TBA çalışmalarının öğrencilerimizin yeteneklerini geliştireceğini düşünüyorum.	F 1 % 11.8					8 88.9	4.55	1.33
TBA çalışmalarının öğrencilerimizin ilgi alanlarını/hobilerini destekleyeceğini düşünüyorum.	F 1 % 11.1				1 11.1	7 77.8	4.44	1.33
TBA çalışmalarının öğrencilerin birbirleriyle olan iletişimlerini güçlendireceğini düşünüyorum.	F 1 % 11.8					8 88.9	4.55	1.33
Öğrencilerimizin TBA çalışmalarından keyif alacaklarını düşünüyorum.	F 1 % 11.8					8 88.9	4.55	1.33
Öğrencilerimizin TBA çalışmalarında özgün ürünler ortaya çıkaracağını düşünüyorum.	F 1 % 11.1				1 11.1	7 77.8	4.44	1.33
Öğretmenlerimiz TBA çalışmalarında bize destek olacaktır.	F 1 % 11.1				1 11.1	7 77.8	4.44	1.33
Velilerimiz TBA çalışmalarında bize destek olacaktır.	F 1 % 11.1			1 11.1	3 33.3	5 55.6	4.44	0.73
Okulumuzda TBA’ların kurulmasından memnunuz.	F 1 % 11.8					8 88.9	4.55	1.33
TBA çalışmaları okulumuzun başarısını arttıracaktır.	F 1 % 11.8					8 88.9	4.55	1.33
TBA çalışmaları okulumuzun gelişimini destekleyecektir.	F 1 % 11.8					8 88.9	4.55	1.33
TBA çalışmaları okulumuzun öğretim kalitesini arttıracaktır.	F 1 % 11.8					8 88.9	4.55	1.33
TBA çalışmaları öğretmenlerimizin mesleki başarısını arttıracaktır.	F 1 % 11.1				1 11.1	7 77.8	4.44	1.33
TBA çalışmaları öğretmenlerimizin çalışma şevkini arttıracaktır.	F 1 % 11.8					8 88.9	4.55	1.33
TBA çalışmalarının hedeflenen amaçları karşılayamayacağını düşünüyorum.	F 5 % 55.6	2 22.2				2 22.2	3.88	1.69
TBA çalışmalarının iş güvenliği problemlerine yol açacağını düşünüyorum.	F 4 % 44.4	1 1.11	3 33.3			1 1.11	3.77	1.39
TBA çalışmalarının okula önemli katkısının olmayacağını düşünüyorum.	F 6 % 66.7	1 11.1				2 2.22	4.00	1.73
TBA çalışmalarının söylendiği kadar önemli olmadığını düşünüyorum.	F 7 % 77.8					2 2.22	4.11	1.76

Tabloda okul idarecilerinin çoğunun olumlu ifade içeren maddelere “kesinlikle katılıyorum” şeklinde cevap verdikleri, olumsuz ifade içeren maddelere ise “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde cevap verdikleri, ortalamaların birbirine çok yakın ve yüksek değerde olduğu görülmektedir. Böylece okul idarecilerinin TBA’yla ilgili görüşlerinin büyük ölçüde olumlu olduğu söylenebilmektedir. İfadelere katılım dereceleri irdelendiğinde ise velilerin atölye çalışmalarına desteği konusunda diğer maddelere göre “kararsız, katılıyorum” seçeneklerinde de görüş belirttikleri tespit edilmiştir. En az katılım alarak en düşük ortalamaya sahip maddenin ($\bar{x}=3.77$) TBA çalışmalarının iş güvenliği problemlerine yol açacağını düşünmeye yönelik olumsuz ifade içeren madde olduğu görülmektedir.

2. Öğretmen Anketinden Elde Edilen Bulgular

Ankete 94 öğretmen katılımı sağlanmıştır. Katılımcı öğretmenlerin %93,6’sı daha önce atölye çalışması yapmadıklarını belirtmiştir. Daha önce atölye çalışması yapmış olanlar ise iş eğitimi dersleri, model uçak yapımı, resim ve müzik atölyesi uygulamalarında bulduklarını belirtmişlerdir.

TBA’nın okula katkılarıyla ilgili soruya verilen yanıtlarda %27,6’sının (26 kişi) “okulun prestijinin artması, vizyonunun ve başarısının gelişmesi, tercih edilir bir okul haline gelmesi” gibi ifadeleri dikkat çekmektedir. Katılımcıların ifadelerinden örnekler şu şekildedir:

“Özel okul kalitesinde bir devlet okulu imkânı sağlayıp, çocuklarımızın çok yönlü gelişimine katkı sağlayacağını düşünüyorum.”

“Okulumuzun fiziki koşullarının daha da iyileşmesi ile birlikte eğitimde daha üretken, gelişime açık, işbirliğine dayalı bir yapılanma olacağını ve bunlara bağlı olarak okulumuzun akademik başarısının artacağını düşünüyorum.”

“Atölyeler sayesinde okulun daha donanımlı olacağını ve bu sayede öğrencilerin daha istekle geleceği bir yer olacağını düşünüyorum. Eğitim öğretimin sadece sınıfta yapılmadığı ve farklı eğitim ortamları olan çok yönlü bir okul olacağı için de başarıyı destekleyen bir okul olacağını düşünüyorum.”

“Millî Eğitim Bakanlığı’nın öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmesine yönelik bu yeni projesinin öğrenciler veliler ve ilçe bazında dikkat çekeceğini ve bu anlamda okulun prestijini arturacağını, desteklenip amacına uygun kullanıldığında da yeteneklerin keşfinin bireysel başarı artışı; buna bağlı olarak da okul başarısının artmasında etkili olacağını düşünüyorum.”

TBA’nın okulda yol açabileceği problemler veya risklere yönelik soruya verilen yanıtlarda öğretmenlerin %25’i (23 kişi) herhangi bir probleme yol açmayacağını düşündüklerini belirtmiştir. Diğer yanıtlarda ise en dikkat çeken görüş “yeterli önlem alınmadığında kazaların gerçekleşebileceği, iş güvenliğine yönelik sorunların olabileceği, velilerin akademik bilgiye

yönelik beklentilerinin olduğu” yönündedir. Ayrıca sınıf yönetiminin ve zaman planlamasının zor olacağına yönelik görüşler de bulunmaktadır. Bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

“Kullanılan aletlerin ve kalabalık grupların risk oluşturabileceğini düşünüyorum. Kullanımdan önce öğrencilere uymaları gereken kurallar ve alet kullanımını anlatılırsa riskin minimum seviyeye ineceğini düşünüyorum.”

“Akademik beklentilerle çakışması, bilinçli olmayan velilerin memnuniyetsizliğine sebep olabilir.”

“Bazı öğretmenlerin iş yükü artarken, bazı öğretmenler sürece dahil olmayacak, ilerleyen yıllarda malzeme ve teknik yardım sıkıntısı olacak, bazı veliler atölyeye katılımdan ziyade sınav odaklı eğitimin olmasını isteyecek.”

“Öğrencilerin çalışmalarda yeterince ciddi olmayışı, devamsızlık yapmaları ve ufak tefek kazalar ile karşılaşabilme”

“Akademik başarı ve iş sağlığı ve güvenliği açısından riskler oluşturabilir.”

TBA'nın öğrenciler üzerindeki olumlu etkileriyle ilgili soruya verilen yanıtlarda “becerilerini keşfetmek ve geliştirmek” başta olmak üzere “çok yönlü bakış açıları ve ilgi alanları geliştirmek, yaratıcı düşüncelerini sağlamak, okulu sevmelerini sağlamak” gibi yanıtlar ağırlık kazanmaktadır. Katılımcı öğretmenlerden bazılarının yanıtları şu şekildedir:

“Kazanımlara göre farklı mekanlarda ders yapma imkânı çocukların derslere ilgilerini artırır. Teorik bilgiyi uygulama fırsatı, bilginin kalıcılığını sağlar. Öğrencilerde hep görmek istediğimiz, öğrendiği bilgileri birbiriyle ilişkilendirme becerisini geliştirir. Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini fark ederek kendilerini tanımalarına imkân verir. Öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirir.”

“Yaparak yaşayarak öğrenecekler. Kişiliklerine uygun atölye seçimiyle okula uyum konusunda katkı sağlayacaktır. Ayrıca okul kültürüne katkı sağlayacağı gibi okula bağlılığı da arttıracaktır.”

“Kesinlikle olumlu olacaktır. Hayata hazır, kendi işlerini yapabilecek, doğaya çevreye yarar sağlayacak, duyarlı ve üretken bireyler yetiştirebilmeyi kolaylaştıracaktır.”

“İlgi alanlarına göre kendilerini geliştirecekleri hayal ile gerçek arasındaki bir bağlantı olabileceği kanısındayım.”

“Okulu daha eğlenceli hâle getireceğini, derste öğrendiklerini günlük hayata atölyelerle geliştireceklerini; yeteneklerinin daha da gelişeceğini; kendi ilgi ve zevklerini atölye ile daha iyi anlayacaklarını düşünüyorum.”

“Yaratıcılıkları artar, okulu hayatın içinden bir mekân olarak görebilirler.”

“Sorumluluk bilinci gelişecek. Dışa bağımlı olmayı bırakacaklar. Kendilerine güvenleri gelecek. İş yapma becerileri artacak.”

“Çocukların okulu daha çok seveceklerini düşünüyorum. Yeteneklerini geliştirebilecekleri bir ortam bulacaklardır. Daha donanımlı çocuklar yetişecektir.”

TBA'nın öğrenciler üzerindeki olumsuz/risk oluşturabilecek etkileriyle ilgili soruya verilen yanıtlarda %35'i (33 kişi) herhangi bir olumsuzluk düşünmediklerini belirtmiştir. Olumsuz yönler için "kazalar gerçekleşebileceği" yorumu başta olmak üzere "atölye çalışmasının boş zaman geçirme gibi algılanabilmesi, sınav baskısının olumsuz etkisi ve kalabalık gruplarda sınıf yönetimi anlamında yaşanabilecek sorunlar" belirtilmiştir. Katılımcı öğretmenlerden bazılarının yorumları şu şekildedir:

"Olumsuz katkılarında çok olumlu katkılar sağlayacağını düşünüyorum. Sadece yaralanma riski olan atölyelerde (ahşap vb.) kontrolü daha iyi sağlayabilmek adına öğrenci sayılarının daha az tutulması gerektiğini ve görevli öğretmen sayısının birden fazla olması gerektiğini düşünüyorum."

"Eğer iyi planlanmazsa dersler karışıklık içinde geçerse çocuklar kendilerini güvenli ortamda hissetmezler ve öğrenme ortamından çok eğlence veya boş vakit geçirme etkinliği gibi görebilirler. Bu da her şeyin ters gitmesine yol açabilir."

"Atölyenin temizlik, düzen gibi sorumluluklarını yerine getirmeyecekler. Öğrenci sayısı fazla olan atölyelerde öğrencilerin güvenliğinin sağlanmasında öğretmenler zorlanacak."

"Zaman zaman diğer derslere konsantre olmada zorluk, beceri konusunda kendini kıyaslama ve yetersizlik duygusu."

"Doğru planlama, yönlendirme, güvenlik tedbirleri ve uygulama çalışmalarıyla olumsuzluk yaşanmayacağını düşünüyorum."

"Atölyede çalışacak gruplar en fazla 15 kişi olmalı. Kalabalık gruplarda kontrol sağlamak zor olabilir."

"Günümüz sınav kuşağı, beceri atölyelerinde yapılacak faaliyetleri sınavlara tabi olmayacağı için ciddiye almayabilir, iş güvenlik açısından da yaralanmalara meyil verebilir."

Tablo 4'te kapalı uçlu anket maddeleri, anketteki ifadelerle katılım derecelerini belirten kişi sayısı (frekans), yüzdeleri (%), ortalama değerleri ($\bar{x}$) ve standart sapma (ss) değerleri gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretmen Anketine Verilen Yanıtlara Ait Betimsel Analiz Sonuçları

Öğretmen Anketi Maddeleri	Frekans/ yüzde	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	$\bar{x}$	ss	
									F
Okulumuzun TBA çalışmalarından fayda göreceğini düşünüyorum.	3	3.2	3	3.2	34	51	4.35	0.93	
Okulumuzun TBA çalışmalarında fark yaratacağımı düşünüyorum.	3	3.2	3	3.2	33	47	4.25	0.97	
TBA çalışmalarının öğrencilerimizin akademik başarısını arttıracığını düşünüyorum.	5	5.3	1	1.1	9	38	41	4.16	1.01
TBA çalışmalarının öğrencilerimizin yeteneklerini geliştireceğini düşünüyorum.	3	3.2	2	2.1	33	56	4.46	0.87	

TBA çalışmalarının öğrencilerimizin ilgi alanlarını/hobilerini destekleyeceğini düşünüyorum.	F	3	2	29	60	4.50	0.88
	%	3.2	2.1	30.9	63.8		
TBA çalışmalarının öğrencilerin birbirleriyle olan iletişimlerini güçlendireceğini düşünüyorum.	F	3	3	3	34	51	4.35
	%	3.2	3.2	3.2	36.2	54.3	0.93
Öğrencilerimizin TBA çalışmalarından keyif alacaklarını düşünüyorum.	F	3	2	1	35	53	4.41
	%	3.2	2.1	1.1	37.2	56.4	0.88
Öğrencilerimizin TBA çalışmalarında özgün ürünler ortaya çıkaracağını düşünüyorum.	F	3	2	8	36	45	4.25
	%	3.2	2.1	8.5	38.3	47.9	0.94
Okul idarecilerimiz TBA çalışmalarında bize destek olacaktır.	F	3	2	7	33	49	4.31
	%	3.2	2.1	7.4	35.1	52.1	0.94
Velilerimiz TBA çalışmalarında bize destek olacaktır.	F	3	4	19	42	26	3.89
	%	3.2	4.3	20.2	44.7	27.7	0.97
Okulumuzda TBA'ların kurulmasından memnunuz.	F	3	2	4	39	46	4.31
	%	3.2	2.1	4.3	41.5	48.9	0.90
TBA çalışmaları okulumuzun başarısını arttıracaktır.	F	4	1	7	39	43	4.23
	%	4.3	1.1	7.4	41.5	45.7	0.95
TBA çalışmaları okulumuzun gelişimini destekleyecektir.	F	3	2	3	40	46	4.32
	%	3.2	2.1	3.2	42.6	48.9	0.89
TBA çalışmaları okulumuzun öğretim kalitesini arttıracaktır.	F	3	2	5	40	44	4.28
	%	3.2	2.1	5.3	42.6	46.8	0.91
TBA çalışmaları mesleki başarıyı arttıracaktır.	F	2	6	8	39	39	4.14
	%	2.1	6.4	8.5	41.5	41.5	0.97
TBA çalışmaları öğretme şevkimi arttıracaktır.	F	3	6	6	41	38	4.12
	%	3.2	6.4	6.4	43.6	40.4	1.00
TBA çalışmalarının hedeflenen amaçları karşılayamayacağını düşünüyorum.	F	21	35	26	9	3	3.66
	%	22.3	37.2	27.7	9.6	3.2	1.03
TBA çalışmalarının iş güvenliği problemlerine yol açabileceğini düşünüyorum.	F	10	25	28	24	7	3.07
	%	10.6	26.6	29.8	25.5	7.4	1.12
TBA çalışmalarının okula önemli katkısının olmayacağını düşünüyorum.	F	39	38	8	4	5	4.08
	%	41.5	40.4	8.5	4.3	5.3	1.07
TBA çalışmalarının söylendiği kadar önemli olmadığını düşünüyorum.	f	43	39	6	4	2	4.24
	%	45.7	41.5	6.4	4.3	2.1	0.91

Öğretmenlerin anket maddelerine verdiği yanıtlar incelendiğinde olumlu ifadeler içeren maddelere çoğunlukla “kesinlikle katılıyorum” yanıtının verildiği görülmektedir. Ortalama olarak en çok destek alan maddenin ($\bar{x}=4.50$) TBA'nın öğrencilerin ilgi alanlarını/hobilerini destekleyeceğini düşünmeyle ilgili ifade olduğu görülmektedir. En düşük ortalamaya sahip maddenin ($\bar{x}=3.07$) TBA çalışmalarının iş güvenliği problemlerine yol açabileceğini düşünmeyle ilgili madde olduğu ve ilgili maddeye çoğunlukla “kararsızım” yanıtının verildiği görülmektedir. Velilerin atölye çalışmalarına destek olmasıyla ilgili maddenin diğer olumlu ifade içeren maddelerle kıyaslandığında “kesinlikle katılıyorum”dan çok “katılıyorum” ifadelerinin çoğunlukta olması dikkat çekmektedir. Olumsuz ifadeler içeren maddelere ise çoğunlukla “kesinlikle katılmıyorum” yanıtlarının verildiği görülmektedir. Atölye çalışmalarının istenen hedeflere ulaşamayacağıyla ilgili olumsuz ifade içeren maddeye çoğunlukla “katılmıyorum” yanıtı verildiği görülmektedir.

3. Öğrenci Anketinden Elde Edilen Bulgular

Ankete 1439 öğrenci katılım sağlamıştır. Öğrencilerin %87,9'u daha önce atölye çalışmalarına katılmadığını belirtmiştir.

TBA'nın kendileri üzerindeki olumlu etkileriyle ilgili soruya verilen yanıtlarda “beceri gelişimi” en çok ifade edilen kavram olurken, “eğlenceli vakit geçirmek, kendini geliştirme, ders başarısının artması, hayal gücünün gelişmesi, özgüven gelişimi, gelecekteki mesleğe yönelim” ifadelerinin sıklıkla tekrarlandığı görülmüştür. Bazı öğrencilerin ifadelerinden örnekler şöyledir:

“Becerili olabiliriz ve birer mucit adayı da olabiliriz” (5. Sınıf öğrencisi-erkek)

“Yeteneğimi fark edeceğim ve belki gelecekteki mesleği belirleyeceğim” (3. Sınıf öğrencisi-kız)

“Kendimi geliştiririm, geleceğe dair farklı çalışmalar kafamda oluşur” (6. Sınıf öğrencisi-erkek)

“El becerilerimi daha iyiye götüreceğimi, kendime özgüvenimin daha iyi olacağını, kendimi geliştireceğimi düşünüyorum” (7. Sınıf öğrencisi-kız)

“Bana sorumluluk almayı öğreterek kendime güvenimin daha da artacağını düşünüyorum” (7. Sınıf öğrencisi-erkek)

“Çok eğlenceli olacak ve bize çok şey kazandıracak” (3. Sınıf öğrencisi-kız)

“Okulumuzun sosyal faaliyetlerinde destek olup yeni şeyler öğrenmek” (8. Sınıf öğrencisi-erkek)

“İleriye yönelik el becerisi, teknik bilgi, zekayı kullanmayı öğrenme ve geleceğe kendini hazırlama” (4. Sınıf öğrencisi-kız)

TBA'nın üzerlerinde olumsuz/risk oluşturabilecek etkileriyle ilgili soruya verilen 799 yanıtın %66,3'ü (530 kişi) herhangi bir olumsuzluğun yaşanmayacağını belirtmiştir. Fakat olumsuz olarak belirtilen durumlar ise “kazaların gerçekleşebilmesi, derslerin ikinci planda kalması, etkinliklerde başarısız olma korkusu”dur. Bazı öğrencilerin ifadeleri şu şekildedir:

“Derslere az zaman ayırma, kendini yaralama olabilir” (4. Sınıf öğrencisi-kız)

“Öğretmenlerimizin desteğiyle ve eğitimlerin yapılmasıyla sıkıntı yaşamayız” (3. sınıf öğrencisi-erkek)

“Öğretmenimizin yönlendirdiği şekilde çalışırsak olumsuz bir etki olmaz” (4. Sınıf öğrencisi-kız)

“Diğer derslerimiz aksayabilir” (6. Sınıf öğrencisi-erkek)

“Yanlış bir şey yaptığımda benimle dalga geçebilirler” (7. Sınıf öğrencisi-erkek)

“Kesici ve delici aletler olduğu için yaralanabiliriz” (7. Sınıf öğrencisi-kız)

“Atölyelerin olumluluğu ve olumsuzluğu ona bağlı değildir insanların kullanmasına bağlıdır” (5. Sınıf öğrencisi-erkek)

Tablo 5'te kapalı uçlu anket maddeleri, anketteki ifadelere katılım derecelerini belirten kişi sayısı (frekans), yüzdeleri (%), ortalama değerleri ($\bar{x}$) ve standart sapma (ss) değerleri gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğrenci Anketine Verilen Yanıtlara Ait Betimsel Analiz Sonuçları

Öğrenci Anketi Maddeleri	Frekans/yüzde	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	$\bar{x}$	ss	
									F
TBA çalışmalarından fayda göreceğimi düşünüyorum.	F	153	59	67	398	762	4.08	1.30	
	%	10.6	4.1	4.7	27.7	53.0			
TBA çalışmalarında fark yaratacağımı düşünüyorum.	F	142	84	154	456	603	3.89	1.28	
	%	9.9	5.8	10.7	31.7	41.9			
TBA çalışmalarının ders başarımı arttıracığını düşünüyorum.	F	148	100	144	442	605	3.87	1.31	
	%	10.3	6.9	10.0	30.7	42.0			
TBA çalışmalarının yeteneklerimi geliştireceğini düşünüyorum.	F	157	63	45	423	751	4.07	1.31	
	%	10.9	4.4	3.1	29.4	52.2			
TBA çalışmalarının ilgi alanlarımı/hobilerimi destekleyeceğini düşünüyorum.	F	145	78	71	434	711	4.03	1.29	
	%	10.1	5.4	4.9	30.2	49.4			
TBA çalışmalarının arkadaşlarımla iletişimimi güçlendireceğini düşünüyorum.	F	156	86	114	447	636	3.92	1.31	
	%	10.8	6.0	7.9	31.1	44.2			
TBA çalışmalarından keyif alacağımı düşünüyorum.	F	155	64	63	391	766	4.07	1.31	
	%	10.8	4.4	4.4	27.2	53.2			
TBA çalışmalarında özgün ürünler ortaya çıkaracağımı düşünüyorum.	F	159	95	152	442	591	3.84	1.32	
	%	11.0	6.6	10.6	30.7	41.1			
Öğretmenlerim TBA çalışmalarında bana destek olacaktır.	F	152	65	75	450	697	4.02	1.29	
	%	10.6	4.5	5.2	31.3	48.4			
Okul idarecilerimiz TBA çalışmalarında bana destek olacaktır.	F	159	85	135	435	625	3.89	1.32	
	%	11.0	5.9	9.4	30.2	43.4			
Okulumuzda TBA'ların kurulmasından memnunuz.	F	147	66	71	383	772	4.08	1.29	
	%	10.2	4.6	4.9	26.6	53.6			
TBA çalışmalarının amaçları karşılayamayacağını düşünüyorum.	F	573	344	167	179	176	3.66	1.41	
	%	39.8	23.9	11.6	12.4	12.2			
TBA çalışmalarının tehlikelere/kazalara yol açacağını düşünüyorum.	F	545	411	269	107	107	3.82	1.22	
	%	37.9	28.6	18.7	7.4	7.4			
TBA çalışmalarının okula önemli katkısının olmayacağını düşünüyorum.	F	667	411	145	93	123	3.97	1.26	
	%	46.4	28.6	10.1	6.5	8.5			
TBA çalışmalarının söylendiği kadar önemli olmadığını düşünüyorum.	f	705	398	134	89	113	4.03	1.24	
	%	49.0	27.7	9.3	6.2	7.9			

Öğrencilerin TBA ile ilgili görüşleri incelendiğinde olumlu ifade içeren maddelere çoğunlukla “kesinlikle katılıyorum”, olumsuz ifade içeren maddelere ise çoğunlukla “kesinlikle katılmıyorum” biçiminde yanıt verdikleri görülmektedir. Böylece öğrencilerin TBA ile ilgili genel görüşlerinin olumlu olduğu belirtilebilmektedir. Ortalamalar genel olarak birbirine yakın olmakla birlikte, hem en çok katılım alan hem de en yüksek ortalamaya ($\bar{x}=4.08$) sahip maddenin okullarında TBA kurulmasından memnun oldukları ifadesi olduğu görülmektedir. En az katılım alan ($\bar{x}=3.66$) maddenin ise olumsuz maddelerden olan TBA çalışmalarının amaçları karşılamayacağını düşünmeye yönelik madde olduğu görülmektedir.

4. Veli Anketinden Elde Edilen Bulgular

Ankete 1123 öğrenci velisi katılım sağlamıştır. Velilerin %86,3’ü (969 kişi) çocuğunun daha önce atölye çalışmalarına katılmadığını belirtmiştir.

TBA'nın çocukları üzerindeki olumlu etkileriyle ilgili soruya verilen yanıtlarda “beceri gelişimi” başta olmak üzere “yeteneklerini keşfetme, kendini geliştirme, sosyalleşme, yaratıcılıklarını geliştirme, özgüven gelişimi” konularının ağırlık kazandığı görülmektedir. Bazı velilerin ifadeleri şu şekildedir:

“Hem eğlenceli vakit geçirecekler hem de elleri neye yatkın onu öğrenip kendilerini geliştirebilecekler.”
(5. Sınıf öğrenci velisi-kadın)

“Ev ortamında yakalayamadığı profesyonel ortamın ve materyalin sağlanması, kendilerini keşfetme fırsatı yakalamaları”. (2. sınıf öğrenci velisi-kadın)

“İlerideki yaşamlarını oldukça iyi etkileyecek, çocukların dışına yansıtamadığı birçok özelliğin ortaya çıkmasını sağlayacak kesinlikle.” (1. sınıf öğrenci velisi-kadın)

“Kendisini tanıma ve yaşamına yön verme konusunda deneyim kazanacağını düşünüyorum” (3. sınıf öğrenci velisi-erkek)

“Rutin ders anlatma tekniklerinin geliştirilerek sadece kulağa değil tüm duylulara hitap edecek şekilde meraklı olmalarını sağlayacak, güdüleyici, eğlenceli ders saatlerinin geçirileceğini düşünüyorum.” (3. sınıf öğrenci velisi-kadın)

“Üretkenliklerini arttıracığına inanıyorum. Yeni yaratıcı fikirlerle birçok yeniliğe başlangıç olabilir. Arkadaşlarıyla paylaşımları artacaktır. Dikkat konsantrasyon ile alakalı faydalı olacağına inanıyorum.”
(3. sınıf öğrenci velisi-kadın)

“Daha eğlenceli, çok severek isteyerek ve merakla gideceği bir okulu olacaktır. Kendini keşfedecek ve bu onun özgüvenini, başarısını, mutluluğunu, sorumluluk duygusunu fazlasıyla geliştirecektir. Şimdiden kendini hayatta en iyi yapabileceği çalışmalara hazırlayacaktır. En önemlisi de daha MUTLU BİR İNSAN olacaktır.” (3. sınıf öğrenci velisi-kadın)

“Çalışma disiplini, sabır, merak, başarma hazzı, çok yönlü düşünme, sosyalleşme beceri ve alışkanlıklarının güçlendirilmesi yönünde olumlu katkıları olacaktır.” (3. sınıf öğrenci velisi-erkek)

“Akademik hayatta daha başarılı, sosyal hayatta daha doğru seçimler yapabilme yeteneğini kazanacaklarını, sevdikleri ve başarılı olacakları meslek seçimlerini destekleyici alt yapısını oluşturacaklarını düşünüyorum.” (3. sınıf öğrenci velisi-kadın)

“Kişisel bilgi ve becerilerinin gelişmesi, olaylara bakış açısının değişmesi, çözüm ve sonuç odaklı problem çözme yeteneği” (7. sınıf öğrenci velisi-erkek)

“Çocukların atölyede zihinler daha iyi gelişir hangi alanda beceriler olduğu belirlenir o alanda eğitim alması sağlanarak hayata daha başarılı olurlar” (7. sınıf öğrenci velisi-erkek)

TBA'nın çocukları üzerindeki olumsuz/risk oluşturabilecek etkileriyle ilgili soruya verilen 631 yanıtta %75'i (478 kişi) hiçbir şekilde olumsuzluk düşünmediklerini belirtirken, diğer yanıtlarda ise “derslerin geri planda kalması, iş güvenliği sorunları” öne çıkmıştır. Bazı velilerin görüşleri şu şekildedir:

“Okul, kurslar ve ev ödevleri arasında zamanı ayarlamakta sıkıntı yaşayabileceklerini düşünüyorum. Hepsi birden bir süre sonra boğucu da gelebilir.” (6. sınıf öğrenci velisi-kadın)

“Başaramama korkusu bütün ilgisini ona verip derslerini etkilemesinden korkuyorum” (1. sınıf öğrenci velisi-kadın)

“Becerilerde kendisini yetersiz hissettiğinde arkadaşları karşısında mahcup olabilir. Öğretmenlerinin desteğini görmesi gerekir” (6. sınıf öğrenci velisi-kadın)

“Eğer ürün ortaya koyma konusunda kendini yeterli görmezse yetersizlik duygusuna kapılabilir.” (4. sınıf öğrenci velisi-kadın)

“Fiziksel olarak belki bazen küçük kazalar yaşanabilir. Psikolojik olarak ise, yeteneği olmayan bir atölyede çalışmak zorunda olması onu çok üzebilir ve başarısızlığa sürükleyebilir. Kesinlikle her çocuk kendi yeteneğini geliştirebileceği atölyelerde olmalı. Elma ağacından portakal olmasını beklememeliyiz.” (3. sınıf öğrenci velisi-kadın)

“Sosyal bir aktivitenin, çocuk üzerinde olumsuz bir etki olacağına düşünmüyorum bilakis duyarlı, bilinçli birey olma yolunda yolu açılacaktır” (3. sınıf öğrenci velisi-kadın)

Tablo 6’da kapalı uçlu anket maddeleri, anketteki ifadelerle katılım derecelerini belirten kişi sayısı (frekans), yüzdeleri (%), ortalama değerleri ($\bar{x}$) ve standart sapma (ss) değerleri gösterilmiştir.

Tablo 6. Veli Anketine Verilen Yanıtlara Ait Betimsel Analiz Sonuçları

Veli Anketi Maddeleri	F	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	$\bar{x}$	ss
Çocuğumun TBA çalışmalarından fayda göreceğini düşünüyorum.	124 11.0	39 3.5	22 2.0	320 28.5	618 55.0	4.13	1.30	
Çocuğumun TBA çalışmalarında fark yaratacağını düşünüyorum.	116 10.3	52 4.6	89 7.9	418 37.2	448 39.9	3.92	1.26	
TBA çalışmalarının çocuğumun ders başarısını arttıracığını düşünüyorum.	118 10.5	50 4.5	88 7.8	384 34.2	483 43.0	3.95	1.27	
TBA çalışmalarının çocuğumun yeteneklerini geliştireceğini düşünüyorum.	122 10.9	40 3.6	16 1.4	353 31.4	592 52.7	4.11	1.28	
TBA çalışmalarının çocuğumun ilgi alanlarını/hobilerini destekleyeceğini düşünüyorum.	120 10.7	39 3.5	21 1.9	340 30.3	603 53.7	4.13	1.28	
TBA çalışmalarının çocuğumun arkadaşlarıyla iletişimini güçlendireceğini düşünüyorum.	118 10.5	47 4.2	34 3.0	380 33.8	544 48.4	4.05	1.27	
Çocuğumun TBA çalışmalarından keyif alacağını düşünüyorum.	120 10.7	39 3.5	25 2.2	339 30.2	600 53.4	4.12	1.28	
Çocuğumun TBA çalışmalarında özgün ürünler ortaya çıkaracağını düşünüyorum.	119 10.6	42 3.7	93 8.3	438 39.0	431 38.4	3.91	1.25	
Öğretmenlerimiz TBA çalışmalarında çocuklarımıza destek olacaktır.	117 10.4	39 3.5	44 3.9	408 36.3	515 45.9	4.04	1.25	
Okul idarecilerimiz TBA çalışmalarında çocuklarımıza destek olacaktır.	120 10.7	41 3.7	66 5.9	411 36.6	485 43.2	3.98	1.26	
Okulumuzda TBA’ların kurulmasından memnunuz.	118 10.5	41 3.7	39 3.5	336 29.9	589 52.4	4.10	1.28	
TBA çalışmalarının amaçları karşılayamayacağını düşünüyorum.	427 38.0	317 28.2	157 14.0	124 11.0	98 8.7	3.76	1.29	

TBA çalışmalarının tehlikelere/kazalara yol açacağını düşünüyorum.	F	371	389	251	63	49	3.87	1.07
	%	33.0	34.6	22.4	5.6	4.4		
TBA çalışmalarının okula önemli katkısının olmayacağını düşünüyorum.	F	524	400	79	68	52	4.14	1.08
	%	46.7	35.6	7.0	6.1	4.6		
TBA çalışmalarının söylediği kadar önemli olmadığını düşünüyorum.	f	542	411	84	44	42	4.22	1.00
	%	48.3	36.6	7.5	3.9	3.7		

Velilerin TBA ile ilgili görüşleri incelendiğinde olumlu ifade içeren maddelere çoğunlukla “kesinlikle katılıyorum” yanıtını, olumsuz ifade içeren maddelere çoğunlukla “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını verdikleri görülmektedir. Böylece velilerin TBA’yla ilgili görüşlerinin genel anlamda olumlu olduğu söylenebilmektedir. En fazla katılım alan ve en yüksek ortalamaya sahip maddenin ($\bar{x}=4.13$) çocuğunun TBA çalışmalarından fayda göreceğini düşünmeye yönelik madde olduğu görülmektedir. En az katılım alarak en düşük ortalamaya sahip maddenin ($\bar{x}=3.76$) TBA çalışmalarının amaçları karşılayamayacağını düşünmeye yönelik olumsuz ifade içeren madde olduğu görülmektedir. Çocuğun atölye çalışmalarında özgün ürünler çıkaracağına inanmayla ilgili soruya “kesinlikle katılıyorum” yoğunluğundan ziyade “katılıyorum” yönünde cevap verenlerin çoğunlukta olması dikkat çekicidir. Atölye çalışmalarının tehlikelere yol açacağını düşünmeyle ilgili soruda “kesinlikle katılmıyorum” yerine “katılmıyorum” yanıtının daha fazla olması, diğer olumsuz ifade içeren maddeler arasında dikkat çekmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma, paydaşların TBA uygulamalarına başlamadan zihinlerindeki TBA yapısının anlaşılması ve ileriye dönük bakış açılarının belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Araştırmada hedeflenen bu amaç doğrultusunda farklı paydaşların bakış açılarına yönelik sonuçlar belirtilmiştir.

Daha önce atölye çalışması yapıp yapılmadığına dair bulgular incelendiğinde; tüm paydaşların çoğunluk olarak atölye çalışması yapmadıklarını belirttikleri görülmektedir. Okullar kendi bünyelerindeki resim, müzik sınıfı, laboratuvar gibi çalışmaları belirtmiş olsalar da bunların tam anlamıyla atölye düzeninde gerçekleştirilmediği bilinmektedir. Bu nedenle TBA modelinin şimdiye kadar okulların kendi imkanlarıyla yaptığı atölyelerden farklı, derse entegre ve tüm öğretmenlerin işbirliğiyle ürün ortaya koymasını gerektiren bütüncül bir anlayış getirmeyi hedeflediği düşünüldüğünde mevcut atölye adlandırmalarının ötesinde bir yapı olacağı açıktır.

Okul yöneticilerine ait bulgular değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır: Okul müdür ve müdür yardımcıları “yaparak-yaşayarak öğrenme” vurgusuyla TBA’nın okullarına olumlu

katkılar sağlayacağını belirtmişlerdir. Okul yöneticilerinin %56'sı TBA'nın okulları açısından risk oluşturabilecek yönünün iş güvenliği hususunda olduğuna dikkat çekmiştir. TBA'nın öğrenciler üzerindeki etkileri düşünüldüğünde çocukların okulu daha çok sevmesini sağlayacağını belirtmişlerdir. Anket maddelerine ait bulgular incelendiğinde ise TBA'yla ilgili görüşlerinin büyük ölçüde olumlu olduğu; velilerin atölye çalışmalarına desteği konusunda diğer ifadeler katılımlarının daha az olduğu sonucuna varılmıştır. Akıllı, Yıldız, Ateş ve Ateş (2020) okul yöneticileriyle yaptıkları araştırmada benzer şekilde yaparak-yaşayarak öğrenme fikrinin öne çıktığını, eğitimciler için dezavantajlarının bulunmadığını belirtmişler; ülke genelinde dezavantajlı bölgelerin sorun yaşayabileceğini ve atölyelerin belli standartları olması gerektiği sonucuna ulaşmışlardır. Solak ve Karataş (2020) eğitim yöneticilerinin 2023 Eğitim Vizyonu hakkında görüşlerini aldıkları araştırmalarında Tasarım Beceri Atölyelerinin yapılandırılmasını olumlu gördüklerini tespit etmişlerdir. Akkaya (2020) okul yöneticilerinin Tasarım Beceri Atölyelerinin öğrencilere beceriler kazandırmada faydalı olduğunu, bunun yanında atölyelerin tüm okullarda işlevsel ve ulusal standartlarda yapılması gerekliliğinin bulunduğunu belirttiklerini ifade etmiştir.

Öğretmenlere ait bulgular değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır: TBA'nın okulun prestijinin artması, vizyonunun ve başarısının gelişmesini sağlayacağını düşündüklerini belirtmişlerdir. TBA'nın okul açısından riskleri için öğretmenlerin %25'i bir sorun olmayacağını belirtirken; geri kalan kısmı kazaların gerçekleşebileceği, iş güvenliği, velilerin akademik bilgiye yönelik beklentileri, sınıf yönetimi ve zaman planlaması zorluğundan söz etmişlerdir. TBA'nın öğrencilerin becerilerini keşfedip geliştirmelerini, çok yönlü ve yaratıcı düşünebilmelerini, okulu sevmelerini sağlayacağını düşündüklerini belirtmişlerdir. TBA'nın öğrenciler açısından riskleri hakkında ise öğretmenlerin %35'i bir sorun olmayacağını düşünürken, geri kalan kısmı kazaların gerçekleşebileceği, atölye çalışmasının boş zaman geçirme gibi algılanabilmesi, sınav baskısı ve sınıf yönetimi sorunlarının yaşanabileceğini düşündüklerini ifade etmişlerdir. TBA anketinden elde edilen sonuçlar ise, öğretmenlerin TBA uygulamalarıyla ilgili görüşlerinin genel anlamda olumlu olduğunu, fakat iş güvenliği sorunlarının olabileceğine yönelik endişeler olduğunu göstermiştir. Duran ve Kurt (2019) öğretmenlerin Tasarım Beceri Atölyeleriyle ilgili görüşlerini incelediklerinde kuramdan uygulamaya geçiş ve çok yönlü gelişimi sağlaması açısından olumlu karşıladıklarını fakat fiziksel altyapı eksikliği, uygulama kaygısı içerisinde olduklarını belirlemişlerdir. Özenç (2020) sınıf öğretmenlerinin okullarında Tasarım Beceri Atölyeleri olmasını istediklerini tespit etmiştir. Gündoğan ve Can (2020) sınıf öğretmenleriyle yaptıkları araştırmada öğretmenlerin

yetkinliğinin yetersizliği, iş yükünün artması, velilerin atölyeleri maddi yük olarak görmeleri biçiminde zorluklar ifade ettiklerini tespit etmişlerdir. Güleş ve Kılınç (2020) sınıf öğretmenlerinin Tasarım Beceri Atölyelerine yönelik görüşlerinin genel olarak olumlu olduğunu, öğrencilerde ve kendi mesleki gelişimlerinde faydaları bulunduğunu; fakat öğretmenlerin hazır olmaması kaynaklı planlama sıkıntıları, araç-gereç eksikliği, velilerin bilgi yetersizliği, öğrenci devamsızlığı, atölye kullanımında öğrenci yaş gruplarının karma olması gibi sorunların var olduğunu belirttiklerine ulaşmışlardır. Bu tür sorunların bilgilendirme çalışmalarıyla giderilebileceği söylenebilir. Öğrenci devamsızlığı ve yaş gruplarının karma olması durumundan atölyelerin ders dışında kullanıldığı anlaşılmaktadır. Atölyelerin ders içine entegre biçimde kullanılması da bu sorunların giderilmesinde etkili olabilir.

Öğrencilere ait bulgular değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır: Öğrenciler TBA'nın becerilerini geliştireceğini, eğlenceli vakit geçireceklerini, ders başarılarının artacağını belirtmişlerdir. Yanıtların %66'sında TBA'nın çoğunlukla üzerlerinde olumsuz etki oluşturmayacağı belirtilirken, öğrencilerin geri kalan kısmı da kazalar, akademik derslerle ilgili kaygılar ve atölye etkinliklerinde başarısızlık korkusu olabileceğini ifade etmişlerdir. Kapalı uçlu soruların olduğu anket sonuçları değerlendirildiğinde ise öğrencilerin okullarında TBA kurulmasından oldukça memnun oldukları, TBA ile ilgili oldukça olumlu görüşlere sahip oldukları tespit edilmiştir.

Velilere ait bulgular değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır: TBA'nın çocuklarının becerilerini geliştireceğini, sosyalleşmelerini sağlayacağını, özgüvenlerini geliştireceğini belirtmişlerdir. Yanıtlardan %75'inde TBA'nın herhangi bir risk oluşturmayacağına inandıkları görülürken, kalan kısımdaki yanıtlarda ise akademik derslerden geri kalma endişesi ve iş güvenliği sorunları olduğu görülmüştür. Kapalı uçlu soruların olduğu anket sonuçları incelendiğinde ise velilerin TBA'yla ilgili görüşlerinin genel anlamda olumlu olduğu, çocuklarının TBA çalışmalarından fayda göreceğini düşündükleri görülmüştür.

Paydaşlara yönelik sonuçlar için tüm paydaşlara ortak olarak yöneltilen ve ortak özne içeren maddeler kıyaslandığında şu sonuçlar elde edilmektedir: TBA çalışmalarının öğrenci başarısını arttıracığına yönelik maddede okul yöneticilerinin en yüksek ortalamaya ($\bar{x}=4.44$), öğrencilerin ise en düşük ortalamaya ($\bar{x}=3.87$) sahip oldukları tespit edilmiştir. TBA çalışmalarının öğrencilerin yeteneklerini geliştireceğine yönelik maddede okul yöneticilerinin en yüksek ortalamaya ($\bar{x}=4.55$), öğrencilerin ise en düşük ortalamaya ($\bar{x}=4.07$) sahip oldukları görülmüştür. TBA çalışmalarının öğrencilerin ilgi alanlarını/hobilerini destekleyeceğine yönelik maddede öğretmenlerin en yüksek ortalamaya ($\bar{x}=4.50$), öğrencilerin en düşük

ortalamaya ($\bar{x}=4.03$) sahip oldukları tespit edilmiştir. TBA çalışmalarının öğrencilerin birbirleriyle iletişimlerini güçlendireceğine yönelik maddede okul yöneticilerinin en yüksek ortalama ($\bar{x}=4.55$), öğrencilerin en düşük ortalama ($\bar{x}=3.92$) sahip oldukları görülmüştür. Öğrencilerin TBA çalışmalarından keyif almasına yönelik maddede okul yöneticilerinin en yüksek ortalama ($\bar{x}=4.55$), öğrencilerin en düşük ortalama ($\bar{x}=4.07$) sahip oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin TBA çalışmalarında özgün ürünler ortaya çıkaracaklarına yönelik maddede okul yöneticilerinin en yüksek ortalama ($\bar{x}=4.44$), öğrencilerin en düşük ortalama ($\bar{x}=3.84$) sahip oldukları görülmüştür. Okulda TBA kurulmasından memnun olmaya yönelik maddede okul yöneticilerinin en yüksek ortalama ($\bar{x}=4.55$), öğrencilerin en düşük ortalama ($\bar{x}=4.08$) sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu maddelerin her birinde en düşük ortalamaya sahip olan paydaşın öğrenciler olmasından hareketle, öğrencilerin kendi eğitsel durumlarının iyileşmesi açısından diğer paydaşlara göre daha olumsuz düşünceler içerisinde oldukları görülmektedir. Bu durumun henüz TBA çalışması yapmamalarından dolayı bilgi eksikliği ve yeni bir uygulamaya karşı oluşan soru işaretleri neden olmuş olabilir. Diğer paydaşları oluşturan yetişkinlerin (yönetici, öğretmen ve veliler) kendi eğitim süreçleriyle karşılaştırmaları, alan yazından elde ettikleri bilgiler, dünyadaki eğitim sistemlerinde gördükleri olumlu örnekler; TBA'nın faydası noktasındaki düşüncelerinde etkili olmuş olabilir. Çocuklar henüz bu bilgiler ve örneklerle karşılaşmamış olduklarından temkinli yaklaşarak yetişkinlere göre daha az istekli davranmış olabilirler. Bu noktada öğrencilerin TBA'da uygulama yaptıktan sonraki düşüncelerinin ne olacağı da farklı bir araştırma konusudur.

Paydaşların sonuçları karşılaştırıldığında; TBA'nın genel anlamda olumlu karşılandığı, TBA'nın oluşturabileceği riskler hakkında en kaygılı olan grubun öğretmenler olduğu, okul idarecilerinin ise TBA uygulamalarına yönelik olarak en olumlu düşünen grup olduğu söylenebilmektedir. Elde edilen tüm paydaş bulguları değerlendirildiğinde paydaşların TBA ile ilgili genel anlamda olumlu görüşlere sahip oldukları belirtilebilmektedir. Bu durum TBA uygulamalarının paydaşlarca umutla karşılandığını ve önemli beklentilerin olduğunu göstermektedir.

Öneriler

1. TBA ile ilgili olumlu görüşlerin ağırlıklı olmasının avantajı iyi kullanılarak etkinlik uygulamalarıyla bu algı daha da geliştirilmelidir.
2. TBA ile ilgili olumsuz görüşlerin çoğunlukla bilgi eksikliğinden kaynaklandığı düşünüldüğünde özellikle velilere yönelik bilgilendirme çalışmaları yapılabilir.

3. Çalışma sonuçlarında en önemli risk olarak görülen iş güvenliği için ayrıntılı planlar hazırlanabilir.
4. Akademik derslerin geri planda kalmasıyla ilgili endişelerin giderilmesi için TBA'ların derslerle bağlantısı ve disiplinler arası işleyişi özellikle vurgu alanı olmalıdır.
5. Öğrenciler ve velilerdeki atölyelerde başarılı etkinlikler gerçekleştirilememesi korkusunun yenilmesi için TBA etkinliklerinin değerlendirilmesinde yarışa değil bireysel gelişime odaklanıldığı uygulamalar yapılmalıdır.
6. TBA'ların 2023 Vizyonu'ndaki diğer uygulamalarla bağlantılarının kurularak gelecekteki eğitim sistemimizdeki yeri ve tüm hatlarını paydaşların daha iyi anlamaları sağlanabilir.
7. TBA'nın etkililiğine yönelik deneysel, tarama, eylem araştırması türünde çalışmalarla farklı değişkenler üzerine detaylı araştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Akıllı, Yıldız, Ateş ve Ateş (2020). *Tasarım Beceri Atölyelerinin işlevselliği ile ilgili yönetici görüşleri*. (ss. 29-46) içinde (Ed. Zahal, O.) Eğitim Bilimlerinde Teori ve Araştırmalar, Gece Kitaplığı, Ankara.
- Akkaya, C. (2020). *2023 eğitim vizyonu kapsamında temel eğitimde yapılacak değişikliklere ilişkin yönetici görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Bequette, J. W. & Bequette, M. B. (2012) A place for art and design education in the STEM conversation, *Art Education*, 65(2), 40-47.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. (Geliştirilmiş Beşinci Baskı). Trabzon.
- Duran, E. ve Kurt, M. (2019). 2023 eğitim vizyonuna ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(1), 90-106.
- Erdem, H. H. (2019). 2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nin felsefi temelleri. (s.s. 45-47) içinde (Ed. Tanhan, F.) *Türkiye Eğitim Vizyonu Üzerine Değerlendirmeler*, Pegem Akademi, Ankara.
- Güleş, E. ve Kılınç, H. H. (2020). Sınıf öğretmenlerinin tasarım beceri atölyelerine ilişkin görüşleri. *Turkish Studies-Education*, 15(6), 4227-4245.
- Gülhan, F. (2021). Tasarım Beceri Atölyeleri-Mekândan çok yönlü öğrenme dönüşümüne, *Star Açık Görüş* 30/01/2021 tarihli yazı. <https://www.star.com.tr/acik-gorus/mekan>
- Gündoğan, A. & Can, B. (2020). Sınıf öğretmenlerinin tasarım-beceri atölyeleri hakkındaki görüşleri. *Turkish Studies-Education*, 15(2), 851-876. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40357>
- Henriksen, D. (2017) Creating STEAM with design thinking: Beyond STEM and arts integration, *The STEAM Journal*, 3(1), doi: 10.5642/steam.20170301.11

- MEB (2018). 2023 Eğitim Vizyonu. <http://2023vizyonu.meb.gov.tr/> adresinden 10 Şubat 2021 tarihinde alınmıştır.
- MEB Tasarım Beceri Atölyeleri Öğretmen El Kitabı (2021). MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü. <http://ogmmateryal.eba.gov.tr/panel/upload/etkilesimli/kitap/tda/index.html> adresinden 22 Şubat 2021 tarihinde alınmıştır.
- Scheer, A. Noweski, C. & Meinel, C. (2012). Transforming Constructivist Learning into Action: Design Thinking in education. *Design and Technology Education: An International Journal*, 17(3), 8-19.
- Solak, Y. ve Karataş, S. (2020). 2023 eğitim vizyonu hakkında eğitim yöneticileri görüşleri. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 1-18.
- Öcal, S. D. ve İşcan, S. (2020). Millî Eğitim Bakanlığı 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi ve Dewey'nin Türkiye Maarifi Hakkında Raporu: Belge Analizi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(5), 1505-1518.
- Özenç, M. (2020). Sınıf öğretmenlerinin bakış açısıyla okulların sahip olması gereken nitelikler. *Turkish Studies-Education*, 15(4), 2841-2855.
- Tsurusaki, B. K., Tzou, C., Conner, L. D. C., & Guthrie, M. (2017). 5th - 7th grade girls' conceptions of creativity: Implications for STEAM education. *Creative Education*, 8, 255-271. <https://doi.org/10.4236/ce.2017.82020>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı), Seçkin Yayıncılık: Ankara.

Extended Abstract

Republic of Turkey Ministry of National Education (MoNE), in October 2018 “Happy Children Strong Turkey-Educational Vision 2023” has been published document that the five-year targets and planning. One of the applications included in this document is Design Skill Workshops. With the Design Skill Workshops that are aimed to be established in all schools, it is aimed to “ensure the development of children in terms of interests, abilities and temperaments” (MoNE, 2018). The purpose of this research is to examine the preliminary opinions of the stakeholders in the Design-Skill Workshops pilot schools in Istanbul regarding the workshop studies. In the research, it was aimed to reveal the general views about Design Skill Workshops in the opinion of school administrators, teachers, students and parents and to guide the studies to be done. Thus, stakeholders’ expectations and perceptions about the studies to be carried out in Design Skill Workshops will be revealed.

The survey model was used to determine the opinions of the participants in the study. The stakeholders were in 3 pilot schools in Istanbul form the working group. The research was carried out in February of the 2018-2019 academic year. The questionnaires were answered by 9 school administrators, 94 teachers, 1439 students and 1123 parents. The questionnaires prepared by the researcher were used in the research. In the first part of the questionnaires, school information, personal information, open-ended questions for workshops and 5-point likert type closed-ended questionnaire questions for workshops were included. The questionnaires contain open-ended and closed-ended questions. The closed-ended questions; it was intended to examine the views of stakeholders based on their expectations for Design Skill Workshops. Open ended questions; it was about whether there were workshops in their schools before, what could be the contributions of the workshops to schools and students, what the possible negative effects of the workshops on schools and students.

SPSS-22 program was used for descriptive statistics for closed-ended questions; frequency (f), percentage (%), average ($\bar{x}$) and standard deviation (ss) values were determined. The data were processed according to the framework created in the descriptive analysis for open-ended questions, and the findings were defined and interpreted.

When the findings of school administrators were evaluated, the following conclusions were reached: School principals and vice principals stated that Design Skill Workshops will provide positive contributions to their schools with the emphasis on “learning by doing and living”. 56% of the school administrators pointed out that the aspect of Design Skill Workshops that may pose a risk for their schools is about occupational safety. Considering the effects of Design

Skill Workshops on students, they stated that it would make children love school more. When the findings of the questionnaire items are examined, it is seen that their opinions about Design Skill Workshops are mostly positive; It was concluded that parents agreed less with other statements regarding the support on Design Skill Workshops.

When the findings of the teachers were evaluated, the following conclusions were reached: They stated that they think that Design Skill Workshops will increase the prestige of the school, improve its vision and success. 25% of the teachers stated that it would not be a problem for the risks of Design Skill Workshops for the school; the rest mentioned that accidents could happen, job security, parents' expectations for academic knowledge, classroom management and time planning difficulties. They stated that Design Skill Workshops will enable students to discover and develop their skills, think versatile and creative, and love school. Regarding the risks of Design Skill Workshops for students, 35% of the teachers thought that it would not be a problem, while the rest stated that they thought that accidents could happen, the Design Skill Workshops could be perceived as a leisure time, exam pressure and classroom management problems could be experienced. The results obtained from the Design Skill Workshops questionnaire showed that teachers' opinions about Design Skill Workshops practices were generally positive, but there were concerns that there might be job security problems.

When the findings of the students were evaluated, the following results were reached: The students stated that Design Skill Workshops will improve their skills, have fun, and their course success will increase. In 66% of the answers, it was stated that Design Skill Workshops would not have a negative effect on them, while the rest of the students stated that there might be accidents, anxiety about academic lessons and fear of failure in workshop activities. When the results of the survey were evaluated, it was determined that the students were very satisfied with the establishment of Design Skill Workshops in their schools and they had very positive views about Design Skill Workshops.

When the findings of the parents were evaluated, the following conclusions were reached: Their stated that their children would improve their skills, socialize, and improve their self-confidence in Design Skill Workshops. While 75% of the responses believed that Design Skill Workshops would not pose any risk, it was seen that there were concerns about falling back from academic courses and occupational safety problems in the remaining answers. When the survey results were examined, it was seen that the parents' opinions about Design Skill Workshops were generally positive and they thought their children would benefit from Design Skill Workshops studies.

Comparing the results of the stakeholders; it can be said that Design Skill Workshops are generally welcomed, teachers are the group most concerned about the risks that Design Skill Workshops can pose, and school administrators are the group that thinks most positively about Design Skill Workshops practices. When all the stakeholder findings obtained are evaluated, it can be stated that the stakeholders have generally positive views about Design Skill Workshops. This shows that Design Skill Workshops practices are met with hope by stakeholders and that there are important expectations.